

► Marcel van Silfhout: 'Ambachtelijke bakkers

zijn in deze tijd de pineut'

GraanGeluk maakt jacht op graanrassen uit prehistorie

Marcel van Silfhout maakt jacht op graanrassen uit de prehistorie. Hij liet er bier van brouwen onder de naam GraanGeluk. Beer op de weg: ambachtelijk brood bakken is linke soep in deze tijd.

Harry van der Ploeg
Arnhem

'Bakkers zijn de pineut. Steun vanuit de overheid blijft uit, de ene na andere bakkerij valt om", foertert Marcel van Silfhout. Het is volgens hem al jaren vallen en opstaan in de branche. Opeenvolgende tegenslagen in de economie sinds corona en het uitbreken van de oorlog in Oekraïne joegen de prijzen van energie en grondstoffen omhoog. „Hou het dan maar eens vol.”

Van Silfhout sloeg dwars tegen de trend van teloorgang de vleugels uit met zijn GraanGeluk, voorheen het vlaggenschip van speciaal bier. „Bij het brouwen van bier is nu het bakken van brood gekomen. Het brood van onder anderen Joris Brood uit Ede, Martin Admiraal in het Nederlands Openluchtmuseum en Ivo's pizza uit Wageningen.”

Opvallend detail: ook Van Silfhout zelf kroop geregeld met zijn initiatief door het oog van de naald. Rond mei vorig jaar leek er bijna een einde te komen aan GraanGeluk. „Er ging meer geld uit dan dat er binnenkwam. Maar het tij keerde toen ik ineens heel veel aandeelhouders kreeg, mensen die mee willen doen als Graandeelhouders. Bovendien meldde zich in juli 2023 ook nog een grote investeerder die bereid was om de portemonnee te trekken.”

Ongebreidelde energie

Het reddde zijn GraanGeluk en gaf Van Silfhout de zuurstof om weer met ongebreidelde energie door te denderen, op zoek naar de grenzen van zijn kunnen.

Van Silfhout geeft gepassioneerd een rondleiding in zijn 'Bakkerista' aan de Steenstraat in Arnhem die hij afgelopen november overnam van streekbakker Tom van Otterloo en opnieuw heeft laten inrichten. „Tom van

Otterloo is er trots op dat wij op zijn werk voortbouwen, hij bakt zelf ook nog altijd mee. De bakkers heten bij GraanGeluk 'bakkerista's. Barista's met graan en goede koffie dus. Alle steden en dorpen verdienen een bakkerista binnen hun grenzen. Een meester in het bereiden en bakken van onbespoten agro-ecologisch brood.”

Goddelijk brood

Van Silfhout stelt het team onder leiding van de bakkers Mathijs Lorier en Danny Heath voor. Hij loopt langs de nieuwe desembroden en de Viennoiserie, oftewel de croissants, brioches, kaneelbroodjes en het Franse desembrood. Lorier laat een vanochtend bedacht nieuw brood proeven. 'Goddelijk!' roept Van Silfhout uit.

Arnhems burgemeester Ahmed Marcouch opende in mei de nieuwe zaak en even scheen de zon. Maar juist die zon liet het toen behoorlijk afweten. Regen viel met bakken uit de hemel.

„Alle mineralen die we aan het land hebben toegevoegd, spoelen weg. Opnieuw mest op het land mag niet. Als het zo de hele zomer blijft regenen, dan stevenen we af op een regelrechte ramp. De vorige zomer was ook al funest voor granen.” Hij verzucht: „Soms is er meer graanongeluk dan graangeluk.”

Op de wandkaart

Maar inmiddels schiet het graan overall omhoog, bijvoorbeeld op en rond de Posbank en op Landgoed Lichtenbeek op de grens van Arnhem en Oosterbeek. „In totaal bijna 100 hectare puur agro-ecologisch GraanGeluk. Bij elkaar 34 boeren, 6 bakkers, 4 schapenherders, 3 brouwers en 7 molens.” Op een wandkaart van Gelderland in de bakkerij staan ze als stippen gemarkeerd.

Of de oogst goed uitpakt, blijft wel spannend.

Zo schaakt Van Silfhout op alle bor-

“
De vorige zomer was ook al funest voor granen. Soms is er meer graanongeluk dan graangeluk

– Marcel van Silfhout

▲ Ondernemer in GraanGeluk Marcel van Silfhout.

den tegelijk voort om zijn droom waar te maken. Zijn spraakwaterfall vliegt langs graansoorten als de Veluws Kruiprogge, de Brabantse Zandboekweit en de Aalter Troshaver. „Ze groeien thans ook op een veld in het Nederlands Openluchtmuseum. Hiermee wordt dat museum een kraamkamer voor de herintroductie van allerlei oude

granen in Nederland.”

Er zijn intussen nieuwe broodbakmixen bij de bakkerista's van GraanGelukin aantocht en er komen zeven soorten van 'GraanGeluk Streek-Pasta'.

„Ik probeer het landschap terug te krijgen van voor de tijd van de overbesteding en de bestrijdingsmiddelen. De agrarische revoluties haalden

de mens uit het nomadenbestaan. De Veluwezoom was in de tijd van de keltenveldjes eigenlijk het mooist, maar ook velden uit 19de en begin 20ste eeuw waren paradijselijk. Daarna kwamen de kunstmest en de overbesteding. Dat verpestte onze Veluwe akkerbouw.”

Hij ziet het redden van de nog overgebleven oude granen als 'een Ark van Noach', als zijn doel. „Maar boeren zoals in de prehistorie is natuurlijk veel te onrendabel.”

Beheervergoeding

Agro-ecologische graanteelt kan wel, maar daarvoor is een beheervergoeding nodig om de akkerbodems gezond te houden. „Dan heb je het over 1500 tot 2000 euro vergoeding per hectare van wat ze eco-systeemdiensten noemen. Dan pas kun je concurreren met gangbare teelten. Ik probeer de provincie te overtuigen ons te helpen.”

Maar zolang zo'n vergoeding uitblijft, is het lastig om agrariërs over te halen om mee te doen in het verhaal van GraanGeluk. „Ik begrijp ze heel goed, die boeren die blijven volhouden in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Die snijmaïs produceren of andere snelle gewassen, alles gericht op rendement. Ze zitten gevangen in een systeem en er

▲ Bakkers Nathalie Voets en Mathijs Lorier in actie bij GraanGeluk. FOTO'S MILAN SCHEL-LINGHOUT

moet bij hen wel brood op de plank komen.

„Als ik die mensen meeneem naar onze kruidenrijke akkers en de granen laat zien, het brood en het bier laat proeven, dan zie je dat hun ogen beginnen te glinsteren. Want ook de boer die heeft gekozen voor massaproductie herkent het oude ambacht en de passie daarvoor. Ze zien het vakmanschap.”

Van Silfhout zegt veel meer last te hebben van 'fundamentalistische ecologen die geen barst snappen van de grond'. Hij zucht. „Lieden die alleen maar alles door de bril van gestaalde puur-natuur-ideologie zien. Die de boeren als criminelen zien en zelfs GraanGeluk langs die meentlat leggen. Want wat ik doe, is geen hardcore natuur.”

Bizons en mammoet

„Nee natuurlijk niet”, gaat hij verder. „Want als we daarvoor kiezen, geven we de hele landbouw op. Willen we dan echt weer terug naar de wereld van de jager-verzamelaars, met rendieren, bizonen en liefst ook de uitgestorven mammoet? Wat een nonsens. De Veluwe is geen Jurassic Park.”

“
Terug naar de wereld van jager-verzamelaars? De Veluwe is geen Jurassic Park

– Marcel van Silfhout

■ Bekijk een fotoreportage van GraanGeluk op dg.nl